

RAADSVOORSTEL

Onder verantwoordelijkheid van R. Groenewoud

Onderwerp	Zienswijze Programmabegroting 2027 Metropoolregio Eindhoven
Zaaknummer	466289
Programma	1
Voorstelnummer	Rv. 26.28
Rondetafelgesprek	18 mei 2026
Opiniërende/Besluitvormende raad:	1 juni 2026

Aan de raad,

Wat houdt het voorstel in het kort in (max 4 regels):

De gemeenteraad wordt in de gelegenheid gesteld om een zienswijze in te dienen op de ontwerpbegroting 2027 van de Metropoolregio Eindhoven. Voorgesteld wordt:

1. In te stemmen met bijgevoegde concept-zienswijze op de ontwerpbegroting MRE 2027;
2. De financiële gevolgen van dit voorstel, à € 12.741 structureel negatief effect, te verwerken in de kaderbrief en meerjarenbegroting 2027-2030.

Wat is het probleem / waarom moet de raad hierover een besluit nemen?

Op 13 maart 2026 heeft het Dagelijks Bestuur van de Metropoolregio Eindhoven (MRE) u de ontwerpbegroting 2027 MRE aangeboden.

Aan u is gevraagd om uiterlijk op 8 juni 2026 een zienswijze kenbaar te maken. Uw zienswijze wordt betrokken bij de besluitvorming over de MRE-begroting die in het Algemeen Bestuur van 1 juli 2026 is voorzien.

De begroting 2027 betreft de eerste begroting van de nieuwe samenwerkingsperiode 2027-2030.

Omdat het nieuwe samenwerkingsakkoord 2027-2030 nog wordt voorbereid (besluitvorming in Q1-2027), borduurt deze ontwerpbegroting voort op de huidige opgaven in de MRE-begroting 2026. Nieuw is de opname van het, per 1 januari 2026 gestarte, MRE-Realisatiebedrijf in de MRE ontwerpbegroting 2027.

Eerdere besluitvorming over dit onderwerp:

n.v.t.

Wat zegt het raadsprogramma hierover en/of welke kaders heeft de raad hierover al meegegeven?

In uw raadsprogramma staat regionale samenwerking benoemd. In de Gemeenschappelijke Regeling Metropoolregio Eindhoven werken we regionaal samen op de inhoudelijke thema's Wonen & Ruimte, Mobiliteit, Economie, Vitale Groene Leefomgeving en Energietransitie en als overkoepeld thema brede welvaart/voorzieningen.

Toelichting op het voorstel:

De MRE geeft jaarlijks de gelegenheid aan uw raad om een zienswijze in te dienen op haar ontwerpbegroting. Het voorstel is in te stemmen met bijgevoegde zienswijze op de ontwerpbegroting MRE 2027. En de financiële gevolgen van dit voorstel, à € 12.741 structureel negatief effect, te verwerken in de kaderbrief en meerjarenbegroting 2027-2030.

Wat zijn de argumenten om dit zo te gaan doen?**1.1 Met deze zienswijze geven we onze visie op de voorgenomen begroting.**

In de zienswijze vragen we om keuzes te maken en te prioriteiten in de realisatie van de schaalsprong. Ook vragen we aandacht voor de uitvoeringskracht en de financiële positie van de gemeente. Gezien de financiële situatie waar de gemeente Heeze-Leende in zit en de bezuinigingsopdracht die momenteel loopt is in de zienswijze ook een passage opgenomen over de indexeringsmethodiek van de 4 Gemeenschappelijke Regelingen (MRE, ODZOB, VRBZO, GGD). Heeze-Leende roept de MRE op om samen met de andere GR-en te onderzoeken hoe de Gemeenschappelijke Regelingen ook een (eerlijke) bijdrage kunnen leveren aan de in verhouding steeds lagere inkomsten van gemeenten middels het gemeentefonds.

1.2 Ook de opgaven in Heeze-Leende zijn onlosmakelijk verbonden met de regionale samenwerkingsopgaven en het schaalniveau van de MRE.

Heeze-Leende is één van de 21 deelnemende gemeenten in de gemeenschappelijke regeling MRE. Heeze-Leende en de andere gemeenten in de metropoolregio staan voor een enorme groeiopgave. In MRE-verband voeren we regionale regie op groei in balans, op het versneld bouwen van (betaalbare) woningen, de realisatie van HOV, mobiliteitshubs en regionale fietspaden, een toekomstbestendig energiesysteem, de beschikbaarheid van up to date werklocaties, het meegroeien van basis- en topvoorzieningen en behoud en versterking van ruimtelijke kwaliteit en groenblauwe verbindingen. De samenwerking in de metropoolregio is cruciaal voor het realiseren van onze (bovenlokale) opgaven en voor de samenwerking met provincie en rijk aan deze opgaven.

1.3 De MRE-begroting 2027 betreft de eerste begroting van de nieuwe samenwerkingsperiode 2027-2030

De begroting 2027 betreft de eerste begroting van de nieuwe samenwerkingsperiode 2027-2030, vooruitlopend op het in voorbereiding zijnde Samenwerkingsakkoord 2027-2030 en het daaruit voortkomende MRE-Werkprogramma 2027.

Met deze ontwerpbegroting borduurt de MRE door op de bestaande koers. Daarbij verschuift de focus binnen de MRE-samenwerking van het maken van visies en beleidsplannen naar het daadwerkelijk realiseren van de afgesproken ambities en opgaven. Niet alleen in 2027, maar ook in de jaren daarna. De eerder met het rijk gemaakte afspraken en vastgestelde thematische uitvoeringsagenda's (voor woningbouw, mobiliteit, werklocaties, energietransitie, voorzieningen en groenblauwe omgeving) zijn daarbij leidend.

Met uitzondering van de jaarlijkse indexering en aanpassing aan gewijzigde inwoneraantallen veranderen de gemeentelijke bijdragen niet. Zie kopje financiële consequenties hieronder.

1.4 De basisfinanciering van het MRE-Realisatiebedrijf is niet afkomstig uit de inwonerbijdrage.

Het MRE-Realisatiebedrijf is een nieuw element in de MRE-begroting dat dient als hulpmotor voor gemeenten bij de realisatie van de complexe ruimtelijke projecten (regionale sleutelprojecten) die voortkomen uit de Rijk-Regio afspraken en de in MRE-verband afgesproken ambities.

De financiering van het MRE-Realisatiebedrijf is niet gebaseerd op de inwonerbijdrage, maar op de afspraken in het kader van het convenant-Beethoven met een jaarlijkse bijdrage van het ministerie van Economische zaken van € 1 miljoen en de cofinancieringsbijdrage vanuit de bestemmingsreserve doorontwikkeling MRE. Ook worden middelen ingezet op basis van specifieke Rijk-Regio afspraken voor de uitvoering van de kortetermijnmaatregelen mobiliteit (KTM1 en KTM2). Daarnaast ontvangt de MRE een jaarlijkse bijdrage van ruim € 300K van het Brainport Partnerfonds voor het realisatieteam wonen.

Wat willen we met dit voorstel bereiken (beoogd resultaat)?

Een zienswijze naar voren brengen op de ontwerpbegroting 2027 MRE. Daarmee inbreng leveren voor de beraadslaging en besluitvorming in het Dagelijks Bestuur en Algemeen Bestuur van de MRE.

Kanttekeningen

1.1 Het Samenwerkingsakkoord 2027-2030 is nog niet vastgesteld

Gedurende de rest van 2026 wordt samen met de deelnemende gemeenten gewerkt aan het MRE-Samenwerkingsakkoord voor de nieuwe bestuursperiode. Besluitvorming daarover vindt plaats in Q1-2027 in het Algemeen Bestuur van de MRE (AB-MRE). Daaraan voorafgaand worden de raden om hun zienswijze gevraagd.

Op basis van het MRE-Samenwerkingsakkoord én de MRE-begroting 2027 wordt op dat moment ook het MRE-werkprogramma 2027 aan het AB-MRE voor besluitvorming voorgelegd.

Als het nieuwe samenwerkingsakkoord, c.q. het werkprogramma alsnog leidt tot een financieel effect op deze primaire begroting, zal een begrotingswijziging worden opgesteld. Indien daarbij sprake is van een voorstel voor wijziging van de inwonerbijdrage, dan zal deze begrotingswijziging conform de Gemeenschappelijke Regeling MRE voor zienswijze aan de raden van de deelnemende gemeenten worden voorgelegd.

1.2 Personele consequenties worden ook in Heeze-Leende sterker voelbaar

Wij herkennen dat steeds meer regionale initiatieven via gemeenschappelijke regelingen landen bij lokale gemeenten, waar zij ambtelijke capaciteit vragen die momenteel beperkt is. Wij vragen in onze zienswijze aandacht hiervoor. Wij zien kansen om als 21 gemeenten gezamenlijk te kijken naar het anders organiseren van voorbereiding en uitvoering.

1.3 Consequenties indexeringsmethodiek

In de voorliggende begroting (zie blz 8) is opgenomen: "Naar aanleiding van de begroting 2026 en de ingediende zienswijzen door de verschillende raden is de indexeringsmethodiek door een werkgroep bekeken. Naar verwachting zal rond 1 juli 2026 een besluit genomen worden welke systematiek voor het bepalen van de index gaat gelden. Deze begroting is nog opgesteld volgens de huidige vigerende systematiek". Vooral nog wordt voorgesteld om bij de nieuwe systematiek de oude systematiek te handhaven met een aantal aanscherpingen. Dit zal indien daartoe wordt besloten niet leiden tot een ander indexeringspercentage voor 2027. Heeze-Leende doet echter in haar zienswijze nu wel een oproep om na te denken hoe er een tijdig en gezamenlijk proces kan worden georganiseerd zodat de Gemeenschappelijke Regelingen ook een (eerlijke) bijdrage gaan leveren aan de in verhouding steeds lagere inkomsten van gemeenten middels het gemeentefonds.

Zijn er alternatieve mogelijkheden overwogen? Zo ja welke?

Deze zienswijze is regionaal afgestemd en sluit aan bij de zienswijzen van de overige 20 gemeenten.

Welke beleidsmatige of juridische consequenties heeft dit voorstel?

Met deze MRE-begroting zetten we onverminderd in op het realiseren van een groei in balans met de focus op uitvoering. De uitdaging is niet langer het maken van visies en beleidsmatige plannen maar het daadwerkelijk realiseren van de afgesproken ambities en opgaven. Voor vrijwel alle opgaven van de MRE zijn dan ook de eerder vastgestelde uitvoeringsagenda's leidend in 2027.

Samen met het Rijk wil de MRE ook in 2027 verder uitvoering geven aan de afspraken in het kader van het convenant 'Beethoven'. Dit doen we op basis van het jaarlijkse uitvoeringsprogramma met al onze partners in het kader van het Bestuurlijk Overleg Brainport. Ook geven we in 2027 uitvoering aan de vastgestelde samenwerkingsagenda's met Meierijstad, Weert en Venlo. Daarnaast geven we invulling aan het samenwerkingscharter met de Vlaamse grensregio's.

Versterken uitvoeringskracht

Om de uitvoeringskracht van gemeenten te versterken, is het Realisatiebedrijf MRE als hulpmotor voor de 21 gemeenten van start gegaan. Dit vehikel bundelt capaciteit en expertise op het gebied van project- en casemanagement voor complexe ruimtelijke projecten. Het doel is versnelling van woningbouw, mobiliteitsopgaven, energie-infrastructuur en werklocaties. Gemeenten blijven bestuurlijk in positie; het Realisatiebedrijf ondersteunt en organiseert doorbraken in publiek-privaat samenspel. Onderzocht zal worden wat dit voor Heeze-Leende kan betekenen.

Past een en ander in de reguliere begroting of zijn hier incidenteel / structureel extra middelen voor nodig?

De bijdrage van de 21 deelnemende gemeenten ("inwonerbijdrage") aan de MRE-begroting bestaat uit 4 onderdelen: 'Regionale opgaven', 'basisfinanciering (meerjarenfinanciering) Brainport Development', 'Stimuleringsfonds' en 'Regionaal Historisch Centrum Eindhoven (RHCE)'.
Deze financiële bijdrage (m.u.v. het RHCE) wordt berekend op basis van de inwoneraantallen van de deelnemende gemeenten en kan worden onderverdeeld in diverse onderdelen:

Thema in Heeze-Leende	Onderdelen	2026	2027	Vershil
1.2 Bestuurlijke samenwerking	Regionale opgaven	98.579	102.190	+ 3.611
1.2 Bestuurlijke samenwerking	Brainport development	64.592	66.958	+ 2.366
1.2 Bestuurlijke samenwerking	Stimuleringsfonds	42.971	43.454	+ 483
3.8 Cultuur	RHCE	79.736	86.017	+ 6.281
	Totaal	285.878	298.619	+ 12.741

Regionale opgaven: Onder deze noemer valt onder andere het coördineren en regisseren van de regionale en nationale trajecten zoals bijvoorbeeld het Novex De Peel, het Brabants Programma Landelijk Gebied en de Regionale Ontwikkelstrategie. Daarnaast vallen onder deze noemer (niet limitatief) het doorontwikkelen van de regio, de regionale aanpak Brede Welvaart, versterking van de samenwerking en de aanpak van de inhoudelijke MRE thema's. De inwonerbijdrage is met 2,85% geïndexeerd.

Brainport Development: Deze organisatie is gericht op het structureel verankeren van de Brainport Next Generation strategie en focust met name op gebied van verbinding leggen tussen overheid, onderwijs en bedrijfsleven. De inwonerbijdrage is met 2,85% geïndexeerd.

Stimuleringsfonds: Dit is een fonds voor het ondersteunen en tot uitvoering brengen van innovatieve projecten die ons innovatieve ecosysteem versterken en/of een bijdrage leveren aan onze regionale opgaven. Conform de kadernota 2027 is de inwonerbijdrage niet geïndexeerd.

RHCe (Regionaal Historisch Centrum Eindhoven): Het RHCe vervult voor de gemeenten in Zuidoost Brabant een deel van de taken in het kader van correct informatiebeheer vanuit de Archiefwet 1995. Het RHCe werkt aan een ontwikkelperspectief om te kunnen blijven voldoen aan de wettelijke basistaken met het oog op de nieuwe Archiefwet (beoogde inwerkingtreding 1 januari 2027). Daarbij gaat het om eisen aan zorg, beheer, bewaring en toezicht op archieven. Door het bestuurlijke besluit om de werkorganisaties MRE en RHCe niet te ontvlechten worden deze bedrijfsvoeringstaken centraal in de organisatie voor beide diensten uitgevoerd. Met ingang van de begroting 2025 wordt dan ook geen onderscheid meer gemaakt tussen MRE en RHCe in het programma overhead.

Hoe gaan we dit besluit een vervolg geven (waaronder communicatie naar buiten toe en planning)?

Na besluitvorming door de gemeenteraad wordt het Dagelijks Bestuur van de MRE in kennis gesteld van de zienswijze van de gemeente Heeze-Leende op de ontwerpbegroting 2027 van de MRE. De zienswijzen op de ontwerpbegroting worden door het Dagelijks Bestuur MRE verwerkt in een regionale zienswijzenota. Deze nota wordt betrokken bij de behandeling van de begroting in de MRE Commissie van Advies voor Financiën van 24 juni en bij de besluitvorming door het Algemeen Bestuur op 1 juli 2026.

Beslispunten:

1. In te stemmen met bijgevoegde concept-zienswijze op de ontwerpbegroting MRE 2027;
2. De financiële gevolgen van dit voorstel, à € 12.741 structureel negatief effect, te verwerken in de kaderbrief en meerjarenbegroting 2027-2030.

Heeze-Leende,
BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN HEEZE-LEENDE,
De secretaris, De voorzitter,

E. Dielissen

T.M. Heldens